

2024/588

19.2.2024

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2024/588,

6. veebruar 2024,

taotluse kohta registreerida Euroopa kodanikualgatus „European Cannabis Initiative“ („Euroopa kanepialgatus“) kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/788

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatusel koosta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 6 lõikeid 2 ja 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) 12. jaanuaril 2024 esitati komisjonile taotlus registreerida Euroopa kodanikualgatus nimega „European Cannabis Initiative“ (Euroopa kanepialgatus).
- (2) Enne seda oli juba 6. novembril 2023 esitatud komisjonile taotlus registreerida sama nimega Euroopa kodanikualgatus.
- (3) Kooskõlas määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõikega 4 teatas komisjon oma 6. detsembri 2023. aasta kirjas (C(2023) 8548 final) algatuse korraldajate rühmale, et 6. novembril 2023 esitatud registreerimistaotluse puhul on kõnealuse määruse artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punktides a, d ja e sätestatud registreerimisnõuded täidetud, ning et määruse artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punkt b seega ei kohaldu. Kuid komisjon selgitas ka seda, et algatus ei vasta sõnastatud neljast eesmärgist esimese ja teise poolest määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punktis c sätestatud tingimusele. Esimese eesmärgina palutakse komisjonil „kutsuda liikmesriike üles edendama inimõigustele keskenduvat kanepipoliitikat, mis välistaks kriminaal- ja halduskaristuste kehtestamise taime ja selle derivaatide isiklikuks tarbeks kasutamise, valdamise ja kasvatamise eest täiskasvanud inimeste puhul“. Kuigi Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 83 on sätestatud õiguslik alus, mis võimaldab kehtestada miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks eriti ohtlike piiriülese mõõtmega kuriteoliikide (sealhulgas ebaseadusliku uimastikaubanduse) puhul, ei saa miinimumeeskirjade kehtestamiseks pidada seda, kui välistada teatavate tegude käsitlemine kuriteona. Samuti ei ole aluslepingutes ette nähtud sobivat õiguslikku alust sellise käitumise eest halduskaristuste välistamiseks. Samuti jääb teine eesmärk, millega kutsutakse komisjoni üles „mitte sekkuma liikmesriikide valikutesse võtta vastu õigusakte, mis käsitlevad kanepi kasutamise seadustamist täiskasvanute puhul, et reageerida nende riigisisesele olukorrale“, ilmselgelt välja komisjoni pädevusest esitada õigusakti ettepanekuid, kuna see eesmärk ei aita kaasa siseturu rajamisele ja toimimisele, nagu on nõutud EL toimimise lepingu artiklis 114. Kolmanda ja neljanda eesmärgi suhtes otsustas komisjon, et need tema pädevusest esitada aluslepingute rakendamiseks õigusakti ettepanek ilmselges ulatuses välja ei jää.
- (4) Seepärast teavitas komisjon korraldajaid määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 esimese lõigu kohaselt sellest, et nad võivad algatust komisjoni hinnangut arvesse võttes muuta, algse algatuse juurde jääda või selle kooskõlas määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 teise lõiguga tagasi võtta.
- (5) 12. jaanuaril 2024 esitas korraldajate rühm muudetud algatuse.
- (6) Muudetud algatuse korraldajad on sõnastanud selle kolm eesmärki järgmiselt. Esiteks paluvad korraldajad komisjonil kutsuda kokku „laiemalt kanepipoliitika teemalise üleeuroopalise kodanike kogu, millel käsitleda järgmisi küsimusi: sanktsioonide ühtlustamine ELi kõigis osades; liikmesriikide poliitika järjepidevus; ELi kodanike võimalus arutleda sel tundlikul teemal nii omavahel kui ka institutsioonidega“. Teiseks kutsuvad korraldajad komisjoni üles „soodustama juurdepääsu meditsiinilisele kanepile, tuginedes teaduslikele tõenditele ja patsientide kogemustele, ning

⁽¹⁾ ELT L 130, 17.5.2019, lk 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>

võimaldama patsientidel transportida kogu ELis kanepit ja selle mis tahes derivaate, mis on välja kirjutatud terapeutiliseks kasutuseks, et tagada terviseõiguse täielik kasutamine“. Kolmandaks paluvad korraldajad komisjonil „eraldada vajalikud vahendid kanepi raviotstarbeliseks uurimiseks, sealhulgas taimses ja traditsioonilises meditsiinis, ja nende rahvusvaheliseks jagamiseks“.

- (7) Teine ja kolmas eesmärk on samad mis 6. novembril 2023 esitatud algatuse kolmas ja neljas eesmärk.
- (8) Muudetud algatuse sisu, eesmärke ja tausta on üksikasjalikumalt kirjeldatud selle lisas. Selles sedastatakse, et liit on „inimõigustel põhineva uimastipoliitika uuenduslike lähenemisviiside vallas oma seisukohti järk-järgult ühtlustanud“ ning et mitu liikmesriiki on „teinud oma riiklikus poliitikas kanepi mittemeditsiinilise ja mitteteadusliku kasutamise asjus märkimisväärseid muudatusi“. Samuti viidatakse nõukogu raamotsusele 2004/757/JSK, ^(?) märkides, et „see ei ole enam kooskõlas viimase aja arenguga uimastikontrolli valdkonnas ega kajasta rahvusvahelisi ega riiklikke soovitusi“, sealhulgas ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 2023. aasta aruandes esitatud soovitusi. Lisas viidatakse ka ELi uimastistrateegiale ja märgitakse, et „oluliste edusammude puudumine ebaseaduslike narkootikumide leviku tõkestamisel Euroopas tingib vajaduse lähenemisviis, millega ei ole aastakümneid suudetud narkootikumide nõudlust ja pakkumist vähendada, radikaalselt ümber mõtestada“.
- (9) Muudetud algatuse esimesest eesmärgist saab komisjon aru nii, et korraldajate rühm palub tal kutsuda kokku üleeuroopalise kodanike kogu või sarnase foorumi, et arutada kanepipoliitikat laiemas perspektiivis. Korraldajad ei palu komisjonil teha ettepanekut võtta vastu liidu õigusakt aluslepingute rakendamiseks.
- (10) Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõikega 4 ja määruse (EL) 2019/788 artikliga 1 antakse liidu kodanikele õigus kutsuda komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohane ettepanek küsimustes, mille suhtes kodanike arvates on vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt.
- (11) Määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punktis c on sätestatud, et „komisjon registreerib algatuse, kui algatuse ükski osa ei jää ilmselgelt välja komisjoni pädevusest esitada liidu õigusakti ettepanek aluslepingute rakendamiseks“.
- (12) Seda arvesse võttes on komisjon muudetud algatuse esimese eesmärgi suhtes seisukohal, et see ei vasta määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punktis c sätestatud õiguslikule nõudele, kuna see ei kutsu komisjoni üles esitama liidu õigusakti ettepanekut aluslepingute rakendamiseks.
- (13) Muudetud algatuse teise eesmärgi suhtes võimaldaks ELi toimimise lepingu artikli 168 lõige 6 komisjonil teha ettepaneku võtta ELi toimimise lepingu artikli 168 alusel, mis käsitleb rahvatervist, vastu nõukogu soovitus. Kõnealuse soovitusena võiks kutsuda liikmesriike üles: a) soodustama juurdepääsu meditsiinilisele kanepile, tuginedes teaduslikele tõenditele ja patsientide kogemustele, ning b) võimaldama patsientidel transportida kogu liidus kanepit ja selle mis tahes derivaate, mis on välja kirjutatud terapeutiliseks kasutuseks, et tagada terviseõiguse täielik kasutamine, kui mõlemal juhul piirdub meetme ulatus kanepi seadusliku kasutamisega. ELi toimimise lepingu artikkel 168 ei anna siiski õiguslikku alust meetmetele, millega ühtlustada selles valdkonnas liikmesriikide õigusnormid.
- (14) Muudetud algatuse kolmanda eesmärgi puhul võimaldaksid ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3, artikli 182 lõige 1, artikkel 183 ja artikli 188 teine lõik komisjonil teha liidu õigusakti ettepaneku eraldada vahendeid teadusuuringute jaoks.
- (15) Neil põhjustel tuleks kavandatud kodanikualgatus teise ja kolmanda eesmärgi osas määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 kolmanda lõigu punkti b kohaselt osaliselt registreerida, kuna ainult need algatuse osad ei jää ilmselges ulatuses välja komisjoni volitustest esitada liidu õigusakti ettepanek aluslepingute rakendamiseks.

^(?) Nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta raamotsus 2004/757/JSK, millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiiri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta (ELT L 335, 11.11.2004, lk 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2004/757/oj).

- (16) See järeldus ei mõjuta hinnangut selle kohta, kas käesoleval juhul on täidetud konkreetsed sisulised tingimused, sealhulgas järgitud proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtet ja põhiõigusi, et komisjon saaks selles küsimuses edasi tegutseda.
- (17) Korraldajate rühm on esitanud asjakohased tõendid selle kohta, et rühm vastab määruse (EL) 2019/788 artikli 5 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele, ning on määranud kooskõlas määruse artikli 5 lõike 3 esimese lõiguga kindlaks kontaktisikud.
- (18) Kavandatav algatus ei ole ilmselgelt ebaõiglane, põhjendamatu või pahatahtlik ega vastuolus Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtuste ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigustega.
- (19) Seepärast tuleks algatus „European Cannabis Initiative“ (Euroopa kanepialgatus) teise ja kolmanda eesmärgi osas osaliselt registreerida. Seega võib käesoleva algatuse jaoks toetusavaldusi koguda niivõrd, kuivõrd algatus puudutab neid kahte eesmärki.
- (20) Järeldus, et määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 kolmanda lõigu punkti b kohased osalise registreerimise tingimused on täidetud, ei tähenda, et komisjon on kontrollinud registreeritud algatuse tekstis esitatud fakte. Faktide õigsuse eest vastutab algatuse korraldajate rühm. Algatuse sisu nii, nagu see on registreeritud, väljendab üksnes selle korraldajate rühma seisukohti ning seda ei või käsitada komisjoni seisukohana,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Euroopa kodanikualgatus „European Cannabis Initiative“ (Euroopa kanepialgatus) registreeritakse osaliselt.
2. Toetusavaldusi kavandatud algatuse teisele ja kolmandale eesmärgile võib koguda juhul, kui lähtuda arusaamast, et algatusega kutsutakse komisjoni üles esitama aluslepinguid rakendavate liidu õigusaktide ettepanekud, millega:
 - a) soodustada juurdepääsu meditsiinilisele kanepile, tuginedes teaduslikele tõenditele ja patsientide kogemustele, ning võimaldada patsientidel transportida kogu liidus kanepit ja selle mis tahes derivaate, mis on välja kirjutatud terapeutiliseks kasutuseks, et tagada terviseõiguse täielik kasutamine;
 - b) eraldada vajalikud vahendid kanepi raviotstarbeliseks uurimiseks.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud kodanikualgatuse „European Cannabis Initiative“ (Euroopa kanepialgatus) korraldajate rühmale, keda esindavad kontaktisikutena Francesca CAPUOZZO ja Georg WURTH.

Strasbourg, 6. veebruar 2024

Komisjoni nimel
asepresident
Věra JOUROVÁ